

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
gunilla.blomquist@regeringskansliet.se

Yttrande angående Agenda 2030-delegationens slutbetänkande *Agenda 2030 och Sverige: Världens utmaning – världens möjlighet* (SOU 2019:13)

Sammanfattning och övergripande synpunkter

Skogsstyrelsen instämmer i delegationens förslag och bedömningar. Det är bra att delegationen tar ett helhetsgrepp och Skogsstyrelsen stödjer inriktningen att utgå från de ordinarie processerna för att skapa bättre förutsättningar att inom det löpande arbetet besluta om åtgärder som främjar hållbar utveckling. Förslagen hänger på så sätt samman och ger tillsammans bättre förutsättningar ett effektivt genomförande av agendan.

Skogsstyrelsen tillstyrker förslagen om tillägg i det förvaltningspolitiska målet och i myndighetsförordningen. Skogsstyrelsen ser det som angeläget att arbetet med hållbar upphandling drivs på. Skogsstyrelsen bedömer att regler om att ställa hållbarhetskrav behöver vara tydligt kopplade till lagen om offentlig upphandling (LOU).

Skogsstyrelsen vill skicka med frågan om att det finns behov av att knyta ihop kedjan från samverkan och ambitioner till genomförande och resultat. Detta utöver den uppföljning som görs via indikatorer och som SCB ansvarar för. Det är de statliga myndigheterna som, tillsammans med kommuner och regioner kommer att stå för den offentliga förvaltningens konkreta genomförande av agendan. Arbetet med att utveckla årsredovisningen och hur myndigheterna där kan redovisa hållbarhetsarbetet och hur verksamheten bidrar till agendans genomförande behöver därför fortsätta.

För flera av förslagen och bedömningarna i framförallt kapitel 8 till 16 finns kopplingar till genomförandet av det nationella skogsprogrammet. Skogsstyrelsen ser det som angeläget att skogsprogrammets möjlighet att bidra till genomförandet av Agenda 2030 nyttjas på ett bra sätt och att möjliga synergier tas till vara.

Riksdagen beslutar mål och ramar (kap 5)

Skogsstyrelsen anser att Agenda 2030 behöver förankras i riksdagen och förslaget om ett riksdagsbundet mål kan vara ett bra sätt att göra detta.

Skogsstyrelsen instämmer i att regeringen även bör ange för riksdagen hur regeringen arbetar för att Agenda 2030 och målet, om det antas, ska uppnås samt hur regeringen avser att återrapportera genomförandet av Agenda 2030 till riksdagen och till FN.

Delegationen föreslår att regeringen bör åta sig att redovisa en Agenda 2030-bilaga i budgetpropositionen. Skogsstyrelsen instämmer i att genomförandet av agendan behöver integreras i statsbudgeten på ett tydligt sätt.

Skogsstyrelsen anser därför att förslaget är intressant och ser positivt på att ESV får i uppdrag ta fram ett förslag på hur en Agenda 2030-bilaga kan utformas. Skogsstyrelsen noterar att delegationen tar upp att det även kan finnas skäl för regeringen att utifrån arbetet med Agenda 2030 under mandatperioden göra samlade redovisningar till riksdagen genom särskilda propositioner eller skrivelser.

En kommitté för förslag och uppföljning (kap 6)

Delegationen föreslår att regeringen bör tillsätta en kommitté med uppdrag att t.o.m. 2030 kontinuerligt ta fram underlag till regeringen i form av uppföljning, utvärdering och förslag till åtgärder för att genomförandet av Agenda 2030 ska drivas framåt. Förslaget liknar den uppgift som delegationen har haft och delegationen gör även jämförelser med Finanspolitiska rådet och Klimatpolitiska rådet.

Skogsstyrelsen anser att förslaget är bra och instämmer i att det inte finns någon befintlig statlig aktör med ett motsvarande uppdrag. Skogsstyrelsen instämmer i och vill betona vikten av att få till en fungerande årscykel med väl valda rapporteringsdatum så att uppföljnings- och utvärderingsarbetet kommer till så god nytta som möjligt.

Stärkta förutsättningar för staten (kap 7)

Agenda 2030 i det förvaltningspolitiska målet

Delegationen föreslår att genomförandet av Agenda 2030 läggs till i det förvaltningspolitiska målet. Motivet är att tydliggöra att genomförandet av Agenda 2030 är en del av statsförvaltningens ordinarie arbete. Skogsstyrelsen instämmer i att genomförandet av Agenda 2030 behöver kopplas till statsförvaltningens ordinarie arbete och anser att det är angeläget med ett tydliggörande. Det föreslagna tillägget i det förvaltningspolitiska målet kan vara ett bra sätt att åstadkomma detta. I den befintliga målformuleringen finns en skrivning om en ”samverkande statsförvaltning” och Skogsstyrelsen vill betona vikten av samverkan för att på bästa sätt kunna verka för hållbar utveckling och Agenda 2030.

Ansvar för hållbar utveckling i myndighetsförordningen

Delegationen föreslår också att regeringen bör tydliggöra att myndigheterna ska verka för en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling genom att detta anges i myndighetsförordningen. Delegationen påtalar att ansvaret för genomförandet av Agenda 2030 och hållbar utveckling berör alla förvaltningsmyndigheter under regeringen och anser därför att det är

lämpligast att uttrycka detta ansvar i den förordning som riktar sig samlat till dessa myndigheter.

Skogsstyrelsen tillstyrker delegationens förslag om att myndigheterna ska verka för en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling genom att detta anges i myndighetsförordningen. Skogsstyrelsen är som förvaltningsmyndighet direkt berörd av förslaget. Delegationen motiverar på ett bra sätt varför det är bättre att ha med ansvaret i myndighetsförordningen istället för i instruktion eller regleringsbrev. Skogsstyrelsens hittillsvarande erfarenheter av att arbeta med Agenda 2030 och hållbar utveckling talar också för att ett tydliggörande behövs. Den föreslagna formuleringen hindrar inte heller att regeringen kan ge en myndighet en specifik Agenda 2030-uppgift via instruktionen eller ett specifikt uppdrag vilket kommer att vara aktuellt i vissa fall. Delegationen tar även upp alternativet att ange ansvaret i en särskild förordning och utöver vad delegationen anför mot det alternativet vill Skogsstyrelsen utifrån myndighetens perspektiv tillägga behovet av enkel och tydlig styrning.

Skogsstyrelsen noterar att delegationen i alternativet om att lägga in ansvaret i samtliga förvaltningsmyndigheters instruktion nämner att nuvarande skrivningar om PGU i förekommande fall blir överflödiga och bör tas bort. Skogsstyrelsen är en av de myndigheter där PGU tas upp i instruktionen. Det kan i det fortsatta arbetet finnas anledning att överväga om nuvarande skrivningar om PGU i instruktionerna blir överflödiga även utifrån förslaget om tillägg i myndighetsförordningen. Detta kan i så fall justeras vartefter berörda myndigheters instruktioner revideras.

Skogsstyrelsen har med intresse tagit del av det avsnitt i den här delen av betänkandet som tar upp att hållbar utveckling används med bred respektive specifik innebörd i svenska författningar. Det är viktigt att undvika missförstånd och den föreslagna skrivningen om att verka för en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling är därför bra. Skogsstyrelsen har i olika sammanhang, såväl internt som externt, sett exempel på missförstånd som i vissa delar troligen kan förklaras av att både en bred och en specifik innebörd tillämpas parallellt.

Stärkt samordningskapacitet för genomförandet av Agenda 2030

Delegationen bedömer att regeringen bör stärka kapaciteten att möta behovet av samordnad styrning i genomförandet av Agenda 2030. Skogsstyrelsen instämmer i delegationens beskrivning av behovet av samordnad styrning.

Stärkt kunskap i statsförvaltningen

Delegationen bedömer att regeringen systematiskt bör integrera kunskap om Agenda 2030 i utbildningar för myndighetsledningar och anställda i Regeringskansliet. Skogsstyrelsen anser att det finns behov av att öka kunskapen om Agenda 2030 och hållbar utveckling i statsförvaltningen. Skogsstyrelsen har med Agenda 2030 som en av delarna i introduktionen för nya medarbetare och chefer som handlar om styrningsfrågor och kopplingen till olika politiska mål. Det vore värdefullt om ett gemensamt

utbildningsmaterial togs fram inom statsförvaltningen och exempel på sådana gemensamma material finns sedan tidigare kopplat till bland annat den statliga värdegrunden. Det är även bra med gemensamma utbildningar där *chef i staten* utgör ett exempel på en sådan.

Hållbar upphandling i staten

Delegationen föreslår att myndigheterna ska få i uppdrag att aktivt ställa hållbarhetskrav vid upphandling och att en utredning ska ta fram förslag på en särskild förordning om hållbarhetskrav. Skogsstyrelsen upplever att det pågår flera insatser för att utveckla hållbar upphandling i staten men instämmer också i att det finns osäkerheter och viss tvekan i arbetet. Det kan delvis kopplas till otydligheter i strategin eller i regelverken men kanske också otillräcklig samsyn och/eller kunskap inom eller mellan olika myndigheter. Skogsstyrelsen ser det därför som angeläget att arbetet med hållbar upphandling drivs på. Skogsstyrelsen instämmer i att Statens inköpscentral vid Kammarkollegiet bör ha en särskilt framskjuten roll.

Angående en förordning om att aktivt ställa hållbarhetskrav vill Skogsstyrelsen peka på att det i förordningen om miljöledning¹ finns en paragraf om miljömässig upphandling. Enligt 13 § i förordningen ska miljöledningssystemet ”innebära att myndigheten miljöanpassar sina upphandlingar i den mån en sådan anpassning är möjlig”. Skogsstyrelsen och många andra myndigheter är berörda av förordningen. Det kan vara så att detta krav inte är helt välkänt bland upphandlare och olika delar av de berörda myndigheternas verksamhet. I den föreslagna utredningen bör det därför göras en analys av hur kravet i miljöledningsförordningen har fungerat. Skogsstyrelsen bedömer att det kan finnas skäl som talar för att regler om att ställa hållbarhetskrav behöver vara tydligt kopplade till LOU.

Skogsstyrelsen deltar i Miljömålsrådets gemensamma åtgärd *Samverkan för en miljömässigt ansvarsfull offentlig upphandling* som samordnas av Upphandlingsmyndigheten och där även Kammarkollegiet deltar i vissa delar. Åtgärden har betoning på den miljömässiga delen av hållbar upphandling men kunskap och metoder som tas fram kan tillämpas i bredare bemärkelse.

Hållbar utveckling i de offentliga utredningarnas arbete

Delegationen föreslår att regeringen bör ge de offentliga utredningarna i uppgift att analysera konsekvenserna i förhållande till hållbar utveckling genom att detta anges i 15 § kommittéförordningen. Skogsstyrelsen anser att förslaget är bra och ligger rätt i tiden. Delegationen föreslår även att ett stöd för detta bör utvecklas i form av utbildning och även resurser i form av analyskapacitet. Skogsstyrelsen vill betona vikten av detta stöd för att förslaget ska få tillräcklig effekt.

Den typ av konsekvensanalys som föreslås är komplex men samtidigt finns det mycket som talar för att dagens konsekvensanalyser behöver utvecklas.

---

¹ Förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter

Även de som utses till utredare behöver ha möjlighet att få ändamålsenlig utbildning om konsekvensanalyser i förhållande till hållbar utveckling.

Behovet av kunskap, forskning och innovation (kap 8)

Delegationen föreslår en utredning om hur tvärdisciplinär kompetens kan stimuleras och premieras samt uppdrag om att belysa forsknings- och innovationsbehov i relation till Agenda 2030 inför nästa forskningsproposition. Skogsstyrelsen anser att förslagen är bra och vill betona vikten av tvärvetenskaplig forskning och innovation för att hitta lösningar på komplexa problem. Ett uppmärksammat exempel som kan lyftas fram är Future Forests.² SLU:s forskningsplattform har genomgående prioriterat tvärvetenskaplig forskning baserat på en insikt om att frågor om skog och skogsbruk i en komplex och dynamisk värld inte helt låter sig analyseras med utgångspunkt från enskilda discipliner. Den tvärvetenskapliga ansatsen syftar till att fånga såväl samhällets komplexitet som forskningens behov av att dyka djupt i avgränsade frågor.

Skogsstyrelsen anser att det är bra att göra en förnyad utvärdering av universitets och högskolors arbete med att främja en hållbar utveckling utifrån kraven i högskolelagen. Vi instämmer i att det är centralt att stärka kompetensen om hållbar utveckling hos dagens och morgondagens yrkesverksamma. Detta är även en viktig kompetensförsörjningsfråga för oss som myndighet och goda kunskaper om hållbar utveckling bedöms framöver och i ökad grad ingå som förväntad kompetens i samband med rekryteringar. Det är också en viktig kompetensförsörjningsfråga för aktörer inom skogssektorn att kompetensen om hållbar utveckling hos dagens och morgondagens yrkesverksamma stärks.

Vad gäller avsnittet om att stärka barns och ungas kunskap om Agenda 2030 noterar Skogsstyrelsen att Skolverket i april 2018 fått ett uppdrag med syfte att ge huvudmän och skolpersonal ökad kännedom om Agenda 2030 och de nationella miljömålen och därmed förbättra förutsättningarna för att utbildning för hållbar utveckling med dess tre dimensioner ska kunna ingå i undervisningen.

Stärkta förutsättningar för lokal och regional nivå (kap 9)

Delegationen bedömer att genomslaget för Agenda 2030 behöver fortsätta att öka och att fler kommuner och landsting integrerar arbetet med hållbar utveckling och Agenda 2030 i sin ordinarie styrning och ledning. Delegationen föreslår också att regeringen bör ingå ett handslag med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) med en gemensam programförklaring för det fortsatta genomförandet av Agenda 2030. Skogsstyrelsen ser positivt på detta och det kan också bidra till ökad samverkan och erfarenhetsutbyte med de statliga myndigheterna.

Delegationen föreslår ett tillägg i målet för regional tillväxtpolitik i syfte att tydliggöra ansvaret för hållbar utveckling i det regionala tillväxtarbetet.

---

² <https://www.slu.se/forskning/framtidens-forskningsprogram/>

Skogsstyrelsen är en av de 19 statliga myndigheter, utöver länsstyrelserna, som enligt regeringen har särskilt stor betydelse för det regionala tillväxtarbetet.³ Skogsstyrelsen vill uppmärksamma att det pågår ett arbete med regionala strategier och åtgärder inom ramen för skogsprogrammet. Skogsstyrelsen tillstyrker förslaget.

Delegationen föreslår att regeringen bör ge länsstyrelserna i uppdrag att, i samverkan med andra aktörer inom länen, verka för att målen i Agenda 2030 nås samt sprida information om Agenda 2030-arbetet på lokal och regional nivå. Motivet är att länsstyrelserna tidigare haft ett sådant uppdrag och att detta bör återföras för att undvika oklarheter. Skogsstyrelsen instämmer i att det är viktigt att undvika oklarheter men ser i så fall detta som ett kortsiktigt behov. Detta eftersom länsstyrelserna lyder under myndighetsförordningen och om delegationens förslag om ett tillägg i denna genomförs ges länsstyrelserna tydlighet om att verka för en hållbar utveckling. Däremot kan det finnas behov av att ge länsstyrelserna mer specifika uppdrag om till exempel särskilda informationsinsatser.

Forum för dialog (kap 10)

Delegationen föreslår att regeringen bör arrangera ett nationellt Agenda 2030-forum inför att Sverige lämnar en fördjupad nationell rapportering till FN. Skogsstyrelsens övergripande ståndpunkt är att såväl systematik och öppenhet är angeläget i arbetet med Agenda 2030. Ett nationellt forum kan vara en del i att åstadkomma detta. Skogsstyrelsen har medverkat vid tidigare möten och seminarium inför Sveriges rapportering och kan konstatera att en stor bredd av aktörer har deltagit vid dessa tillfällen. En arena för kontinuerligt erfarenhetsutbyte som en del i ett lärande vore värdefullt. Skogsstyrelsen vill skicka med en positiv upplevelse av de arbetsformer Tillitsdelegationen använt för involvering och erfarenhetsutbyte.

Delegationen föreslår att länsstyrelserna får i uppdrag att arrangera regionala Agenda 2030-forum för olika sektorer och aktörer på lokal och regional nivå. Skogsstyrelsen instämmer i att dialog och partnerskap på lokal och regional nivå är nödvändigt för ett effektivt genomförande av agendan och anser att förslaget är bra. Det kan finnas anledning att på olika sätt samordna forumen mellan länen och även att intilliggande län samarrangerar några forum om de riktas mot vissa aktörer eller sektorer på det sätt som tas upp av delegationen. Skogsstyrelsen vill även betona vikten av att föra dialog med en bredd av aktörer och grupper, även sådana som traditionellt inte deltar i denna typ av forum eller som av olika skäl kan ha svårighet att delta. Det är också viktigt att få in agendan i befintliga forum och arenor som exempelvis skogsprogrammet.

Näringslivets roll i genomförandet (kap 11)

Skogsstyrelsen instämmer i att näringslivet är en viktig aktör för genomförandet av Agenda 2030. Skogsstyrelsen anser att förslagen, bedömningarna och resonemangen i kapitlet om näringslivets roll är bra och

---

³ Se *En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020*

intressanta. Det är bra att delegationen även tar upp frågan om hållbarhetskrav kopplat till privata beställare och uppdragsgivare. Skogsstyrelsen har inga detaljsynpunkter i övrigt.

Inom det som benämns skogsnäringen⁴ återfinns företag och organisationer som speglar näringslivet i stort i avseende på allt från små lokala enmansföretag till globala och inom sitt område världsledande storföretag och koncerner. Skogsnäringen agerar också på marknader och i länder med stora risker kopplat till hållbarhet. Hållbarhetsfrågorna är högaktuella och under utveckling i alla delar av skogsnäringen samtidigt som stora resurser satsas på forskning och innovation inklusive utveckling av nya affärsmodeller.

Arbetsmarknadens parter roll i genomförandet (kap 12)

Skogsstyrelsen har inga synpunkter på kapitlet om arbetsmarknadens parter roll.

Civila samhällets roll i genomförandet (kap 13)

Skogsstyrelsen instämmer i att civilsamhället har en viktig roll i genomförandet. Samverkan med civilsamhället är viktig och Skogsstyrelsen instämmer i att den kan utvecklas. Det kan där så är lämpligt ge extra kraft i genomförande av agendan när det offentliga, civilsamhället och näringslivet hittar former och insatser för gemensam samverkan.

Skogsstyrelsen vill betona vikten av att stå upp för stärkandet av de medborgerliga och politiska rättigheterna, inklusive rätten att organisera sig, i alla länder. Det är oacceptabelt att människor hotas och även dödas när de försöker göra sina röster hörda i olika frågor.

Sverige ska aktivt bidra till agendans genomförande globalt (kap 14)

Skogsstyrelsen instämmer i att Sverige fortsatt bör vara pådrivande i EU och i internationella organ för ett ambitiöst globalt genomförande av Agenda 2030.

Att kommunicera Agenda 2030 (kap 15)

Skogsstyrelsen ser positivt på förslaget att de statliga myndigheterna bör kommunicera och tillgängliggöra hur den egna verksamheten bidrar till genomförandet av Agenda 2030. Skogsstyrelsen är en av de myndigheter som 2016 redovisade ett inledande uppdrag om hur vårt uppdrag och vår verksamhet förhåller sig till mål och delmål i Agenda 2030.⁵ Vi ser förslaget som en fortsättning på vissa delar av det arbetet men också en utveckling av det. Skogsstyrelsen instämmer i att det vore värdefullt att på olika sätt samverka kring denna kommunikation. I nuläget finns exempelvis stora skillnader i hur myndigheternas arbete med Agenda 2030 kommuniceras på myndigheternas egna hemsidor.

---

⁴ Begreppet omfattar företag och organisationer inom såväl skogsbruket som industrier i form av sågverk och massafabriker.

⁵ Skogsstyrelsens meddelande 2016:8 - *Agenda 2030 - underlag för genomförande - Ett regeringsuppdrag*

Det är också positivt om civilsamhället kan få förbättrade förutsättningar att verka som folkbildare för Agenda 2030.

Skogsstyrelsen instämmer i att det finns behov av ett sammanhållet digitalt tillgängliggörande av uppföljningen av genomförandet där data och statistik görs åtkomlig för aktörer som underlag för såväl beslutsfattande som ansvarsutkrävande.

Samlad konsekvensanalys (kap 16)

Skogsstyrelsen instämmer i att omställningen ger stora nyttor samtidigt som kostnader som på sikt riskerar att bli mycket stora kan undvikas eller begränsas. Skogsstyrelsen vill betona vikten av att hantera målkonflikter så att olika åtgärder inte blir motverkande och att identifiera möjliga synergier mellan olika åtgärder som kan leda till mer effekter för mindre resurser. Det är också viktigt att när så krävs verkligen få till stånd utvecklade och nya arbetsätt inom ordinarie processer. Skogsstyrelsen vill lyfta fram betydelsen av samverkan för att på bästa sätt kunna verka för hållbar utveckling. Skogsstyrelsen har i övrigt inga synpunkter.

I ärendet har generaldirektören Herman Sundqvist beslutat och hållbarhetsstrategen Jimmy Lundblad varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningscheferna Martina Trygg och Göran Rune samt biträdande avdelningscheferna Lisbeth Bondeson och Johan Eriksson deltagit.

Herman Sundqvist
Generaldirektör

Jimmy Lundblad
Hållbarhetsstrateg

Kopia till
Registrator